

ek

ZORMET
TALAL!
MODELT
ZAKIS
FIVÉREK
NÉL
D. 5. EIAJTE

leplezése után
atja a nyomó-
hogy Majláth
nem terhelik

ul fel-
ok

s összeférhe-
választják az
Községekben
osokban legfel-
st szabad vá-

itla
verzió
zták

etlen nehé-

ndkivüli mér-
ság korszaka
talansággal a

ala kénytelen
net még job-
s mindinkább
es Rist jelen-
állami deficit

0—1300 mil-
a feltétlenül
alább 1700—
nek következ-
ek és a folyó
b akadályok-

emzeti Bank
Nationalával
ésre jutott,
közökkel, a
ásával és a
al lehet
Bank egy-
otta alapjait
és intézkedé-

a jelenlegi
millió svájci
amelyből ki-
apott az ál-
rendszere a
entében.
éséges szapo-
nek tulajdo-
n 29 milliárd
begyforgalom
elt tételekkel
or 5 milliárd
om.
n pénzügyek
szik szüksé-

Lapkiadó Et-
da Barón L.
Festőn 8-57

Taxa postala
plátito in num.
No. 324.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Barón L. Pop (v. Brassai-u.) 16.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 118, negyedévre 326, fél-
évre 696, egészévre 1296 lei. Külföldre:
Havonta 1, negyedévre 3, fél-
évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések
díjazás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és
bánsági zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utányomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI LAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jánabó Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő. Str. St. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lei

Kedd, 1932 okt. 4.

5693. EV
THISRI 4.

XV. EVF.
226. SZAM

Herriot szerint a népek megbékélése nem lesz hiu ábránd

Párizs, október 3. Herriot Vesoulban beszédet mondott, amelyben a belpolitikai terén a kormány legfontosabb feladatát a 8—9 milliárdra becsült költségvetési deficit kiküszöbölésében jelölte meg. A francia miniszterelnök külpolitikai vonatkozásban annak a reményének adott kifejezést, hogy a népek megbékülése

nem lesz hiu ábránd és hogy a leszerelési tárgyalások mégis csak eredményhez fognak vezetni, Herriot közölte, hogy Genf-be csak akkor fog visszatérni, haz az utóbbi napokban támadt izgalmak már elültek és kezdődhet a komoly munka. Este Herriot visszaérkezett Párizsba az öt kísérő kormányférfiakkal együtt.

Leszerelünk, de egyelőre Mandzsuriában új offenzíva indult meg

Közzétették a mandzsuriai vizsgálóbizottság jelentését,

mely a kínai szuverenitás visszaállítását javasolja Mandzsuriában. Az amerikai sajtó élesen kritizálja Japánt. A japán sajtó hangja viszont mérsékelt

Genf, október 3. A Lytton-jelentést nyilvánosságra hozták. A Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgálóbizottság terjedelmesen beszámolt ebben a Népszövetség számára a távolkeleti helyzetről, ismerteti a lefolyt eseményeket s annak hangzatosításával, hogy a régi állapot Mandzsuriában valóban nem tartható fenn, javasolja a kínai szuverenitás visszaállítását a három mandzsu kerületnek adandó széles körű autonómiával. A bizottság helyesnek tartaná, ha a távolkeleten konfliktusba kerülhető államok megemlékezői szerződéseket kötnének egymással.

A Times távirata szerint japán kormányról kijelentették, hogy a népszövetségi vizsgálóbizottság jelentése a vártnál is kedvezőtlenebb Japánra. A New York Herald Tribune kritizálja Japánt s azt hangzatosítja, hogy hibát követett el, amikor a népszövetségi vizsgálóbizottság jelentésének nyilvánosságra hozatala előtt sietett Mandzsuria de jure elismerésével.

Washingtoni hivatalos körökben meglepéssel fogadták a Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgálóbizottság jelentésének tartalmát.

Az amerikai kormány mindig is azon az állásponton volt, hogy az erőszak

kal létrejött határmegváltoztatásokat nem szabad elismerni.

London, október 3. A japán sajtó mérsékelt hangon kritizálja a Lytton-jelentést. A lapok egyöntetűen hangzatosítják, hogy egy félévvel ezelőtt Japán még elfogadhatta volna a bizottsági megállapításokat, de most már késő, mert Mandzsuria önálló állammá szerveződött. A lapok azt tartanák helyesnek a mai helyzetben, hogy a Népszövetség most már várjon 2—3 évet s ennek tapasztalatai után alkosson véleményt a távolkeleti helyzetről.

London, október 3. A mandzsuriai kormány a napokban kiküldi első diplomáciai képviselőjét Tokióba.

Október 25-től kezdve Mandzsuria Kinát külföldnek kívánja tekinteni vám-, hajózási- és kereskedelmi kérdésekben. Egyébként a távolkeleti helyzetre jellemző, hogy Északmandzsuriában a japán főparancsnokság új általános offenzívát rendelt el a felkelési mozgalom leverésére. A forradalmárok Mandzsuljiet, Chailart és Charbint birtokba vették, számos japán főtisztviselőt megöltek.

Mandzsuriában új harcok miatt az északmandzsuriai vasútvonalon a közlekedés bizonytalanná vált. Az oroszországi forgalom nagy részét átterelték a szovjetterületen haladó vonalra.

a tömegek kétségbeesett kedélyének semmi köze nincs.

Mussolini pénzügyi nisztere

Mussolini nemrégén új pénzügyminisztert nevezett ki: Jung Dávid nevűt. A pénzügyminiszter a napokban Párizsban járt, ahol az őt meginterjúvoló újságírók előtt többek között ezeket mondotta: A zsidókérdés nem közömbös előttem. A zsidó népben én a fejlődésnek egy hatalmas tényezőjét látom és mindig is fegyelmesez magam abban az irányban, nehogy elfogult legyek ennek a népnek egyes rétegeivel szemben. A lengyel zsidókat tanulmányoztam, főleg azért, mert tudom, hogy sokan ellenszenvvel beszélnek róla. Teendőim gyakran Triesztbe vezettek és itt volt alkalmam megismerni a lengyel zsidót. A legüzletesebbek is közülük bámulatos idealizmussal vannak eltelve és Itáliában ők élesztették a palesztinai mozgalmat. Heroikus odaadással viseltetnek az ősjországiért, amilyenre

alig volt példa magában a zsidó történelemben.

Ezt mondotta Jung olasz miniszter, anélkül, hogy az újságírók informálódtak volna a zsidó felfogásáról. A párizsi újságírók talán még nem is tudták, hogy Jung milyen vallású, ő azonban ezt az alkalmat nem mulasztotta el, hogy a francia közvélemény előtt erről az oldaláról is bemutatkozzék. Ezt különösen vette néhány francia újság. Egészen szokatlan dolog — írja az Eclair —, hogy nem zsidó ország zsidó államférfia minden megkérdés nélkül bemutatkozzék erről az oldaláról.

A franciák csodálkoznak. Csodálkozásuk teljesen indokolt, mert nem tudják, hogy Jung nemcsak származására zsidó, ettől még nyugodtan tagadhatná a zsidósághoz való érzelmi kapcsolatait. De a pénzügyminiszter egyben cionista is, ami azt jelenti, hogy a származásán felül öntudatában is zsidó. Tehát minden alkalmat meg kell ragadnia arra, hogy a zsidó eszmének híveket szerezzen.

VILAG TÖRKE

A mindennapi kávénk

Sao Paulo-ban a Praca de Sao Bento-t a napnak majdnem minden órájában férfiak és nők tömege lepi el. Kérdésemre, hogy kik ezek, azt a komoly hangon adott választ kaptam, hogy: ez a rabszolgapiac! Tudtommal Braziliában már jó ideje, hogy a rabszolgaságot eltörölték és azért bővebb magyarázatot kértem.

A Sao Bento-téren azok, akik egyébján munkaejüket bocsátják áruba, valósággal közszemlére állítják önmagukat s úgy várják a munkáltatókat. Ez azonban nem egyszerű munkabörze, amelyet szabad éj alatt tartanak meg. Aki ismeri a brazíliai szegény bevándoroltak nagyon keserves, kietlen helyzetét, az könnyen megérti, hogy ezek a viszonyokkal nem ismerős nyomorultak valósággal éhbérért kénytelenek magukat ugyszólván testetl-lelkeztől eladni a munkaadóknak, ami azonban nem sokban különbözik az igazi rabszolgaságtól.

A kávéültetvények tulajdonosai innét szedik a munkásaik egy részét és hogy milyenek a munkaviszonyok és állapotok a faziendákon, erről tudom, hogy sokat mesélhetnének romániai visszavándoroltak, akik kivették a részüket az „eldorádóból”.

Kávéültetvény. Igazán romantikus hangzik a jó európai előtt.

Mivel tudom, hogy nagyon kevesen tudják, hogyan is „csinálják” a kávé, azt hiszem nem lesz felesleges egy pár szóval erről is megemlékezni, mielőtt a kávéfaziendákon divó életet és munkát vázolom.

A kiirtott őserdők helyén ültetett új kávépalánták csak körülbelül négy év múlva hoznak termést. Egy kávéfáról, azaz helyesebben cserjéről, amely rendszeren 3—4 méter magas, átlag egy kiló kávébabot lehet kapni. A kávécserjék az ültetvényekben, ahogyan a brazíliaiak nem kis büszkeséggel mondják, valóságos zöld kávétegerre, o mar de café-va sűrűsödnek. Némely ültetvényen több százezer ilyen cserje van s ezek száma határozza meg az ültetvény értékét. Ribeirão Preto-ban alkalmam volt a Fazenda Guatopará-t látni, ahol egy tagban 800.000 kávécserje van.

A kávécseresznyék zöld színűek, röviddel az érés előtt lesznek élénk pirosak és mogyorómagyagságuk. A puha husukban, egy pergamenteszerű tokban, a lapok oldalukkal egymáson fekszik a két mag — a kávézem. Néha a kávécseresznyének csak egy magja van s e kávémagot a kerek alakjáról gyöngykávének vagy mokaának nevezik.

A kávészedés Sao Paulo államban május-juniusban kezdődik s hetekig, sőt hónapokig eltart.

A kávécseresznyéket kézzel szedik, szítálgják, lemérik és a faziendára szállítják. Ott a cseresznyéket megmossák, a terreiros-on, egy nagy kövezett, vagy betonozott térségen vékeny rétegtben megszáritják, majd a kávémagot kicséplik, az immár száraz husos résztől megszabadítják és azután gépek segítségével osztályozzák, esetleg fényesítik is.

Ez nagyjában a munkafolyamat a kávéültetvényeken.

Egyszerűnek látszik, de nem könnyű. Az ültetvényesek legszívesebben csak olyan munkásokat alkalmaznak, kiknek nagyobb családjuk van, mert ezek ugyanis nem szokhatnak meg olyan könnyűen. A munkás családjával együtt „lakóházat” kap az ültetvényen. A lakóházat azonban nem kell elképzelni európai értelemben, mert az rendszeren egy

meglehetősen hiányos tetejű vályogvaskó, amelybe az építómester csak az ajtónyílásokat építette be; míg az ajtót a lakónak kell megcsinálni, vagy pótolnia öreg kávézsákokkal. Hogy csuszó-mászó, csipő, szuró s vérszopó rovarcskak előszeretettel választják állandó lakóhelyül ezeket a casa dos trabalhokát és azokban végtelenül jól érzik magukat, azon nem kell csodálkozni. Poloska rengeteg van. Ha a munkás családja leirhatatlan türelemmel azokat ki is irtotta, pár nap múlva megint csak föltűnnek. A munkás elméletben dísznő tartási engedélyt is kap, sőt a kávécsérek között meghatározott területen ültethet a saját használatára babot, maniókát stb., de a gyakorlatban mindebből ritkán szokott valami használni, mert mindehhez pénz kell, amiye pedig nincsen.

A munkás családja bizonyos számú kávécséretét kap gondozásra. Ezeket kapálni kell, ami a tropikus bujaságban nem könnyű dolog, — az ötven fokos melegben. Árnyék nincs, mert a kávécsérek adta árnyék bizony csak árnyék az árnyéknak. Azonkívül az érett kávécséresznyekek szedését s szitálását a munkás családtagjaival kell elvégeznie. Mindezekért bizonyos átalány árat kap, amelyik nagyon csekély szokott lenni, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy fazendeiro a hitelbe szállított élelmiszerekért nagyon borsós árat számít fel.

Ha szegényen szegődött el a munkás, még szegényebben hagyta ott a munka helyét, ha ugyan ott hagyhatná, de nem lehet, lévén állandóan tartozásban a gazdájával szemben. Boldog az a munkás, akinek sikerül meglőgnia.

Igaz, vannak kivételek is. Némely ültetvényes eléggé jól gondoskodik a munkásairól, sőt ami ritka eset, — orvos is szokott lenni a közelben.

A terreiros-on és a szortirozógépek melletti munkát külön fizetik. A napszám 1 és 1 és fél milreis, ami 15—30 lejnek felel meg.

A munkásokkal való bánásmód kevés kivétellel, embertelennek mondható. A legtöbbnyire félvérű munkafelügyezők, capataz-ok, kegyetlenek. Botbüntetés is divik, bár szigorúan tilos volna az embereket verni. Alkalmam volt egy esetet látni, amikor egy, a forráságban összeesett munkást büntetésül, munkamegtagadás címén, a capataz három napra egy dísznőbe zárt. Panasza a munkás, aki a portugál nyelvet sem bírja, ugyan kihez mehetne a hatalmas ültetvényes ellen?

A feketék, a kávéültetvények hajdani munkásai, a rabszolgaságtól való felszabadításuk után elárastották a népebb telepeket és tengerparti városokat, ahol kerülve a nehezebb munkát, igyekeztek mint portások, kalauzok és hasonló könnyű foglalkozásokkal a kenyeriket megkeresni. Így a kávéültetvényesek kénytelenek európai bevándorlottakat munkásokul alkalmazni. A forró égőv alatti nehéz munkát leginkább csak olasz, spanyol vagy portugál bevándorlottak bírják, míg a közép- és északeurópaiak két-három év alatt belepusztulnak a sárgalázba. Ha pedig felgyógyulnak, senki se törődik ezekkel a letört és reményeikben csalódott emberekkel.

Volt idő, nem is olyan régen, amikor Sao Paulo állam ingyenes hajójegyet adott az eprópai kivándorlóknak azzal a feltétellel, hogy a hajójegy árat a kávéültetvényeken ledolgozzák. Ma a kávéültetvényesek a bevándorlást megnehezítették, mert semmi munkaalkalom nincsen. Valószínű, hogy a gazdasági válság megszűnése után ismét meg fog kezdődni a nincstelenség Braziliába özönlése, akiket csábít a távol ismeretlen.

Hogy lesz-e szerencsájuk, fognak-e tudni maguknak egzisztenciát teremteni, az a jövő titka. Tény, hogy Brazília óriási termékeny területeivel és kiaknázatlan természeti kincseivel a jövő „Amerikája”. A kivándorlók kilencven százaléka reményvesztetten, letörve elpusztul — eltűnik a tömegben s csak tíz százalékának sikerül szívós munkával és leirhatatlan szenvedések árán valamire vinni.

KÉNYSZERELADÁS

BUKARESTBE

KÖLTÖZÉS

MIATT!

FISCHER

ÜVEGUDVAR

CLUJ, Regele Ferdinand 6.

Október hó 10-én az üzlet zárva!!!

A háboru épügy kitörhet „már holnap, mint hat hónap múlva“

mondja Herriot és minden jel a háborus veszedelemekre vall

Párizs, október 3. A francia szenátus külügyi bizottságának szombat esti ülésén Herriot francia miniszterelnök a következő kijelentéssel válaszolt az egyik szenátor interpellációjára: „A háboru ép úgy kitörhet már holnap, mint ahogy kitörhet hat hó múlva”. Ez a kijelentés annál nagyobb visszhangot keltett Franciaországban, mert a miniszterelnök két nappal azelőtt a Bois de Boulogne egyik nyári helyiségében vendégül látta a bel és külföldi lapok diplomáciai tudósítóit és már ott feltűnt mindenkinek, hogy akár zenéről, akár művészetről, irodalomról, löversenyekről vagy sportról folyt a diskurzus, Herriot minduntalan visszatért a német kérdésre, mondván: „Egyetlen percem sincs, amikor ne azon törnem a fejemet, hogy miként lehetne ebben a kaotikus zűrzavarban békét teremteni... sajnos azonban, minden jelenségben csak a háborut látom napról napra közeledni“

M. Paul-Boncour és a francia hadgyakorlatok

Franciaország jelenlegi hadügyminisztere a legkiválóbb példa arra a már nagyon régen megállapított igazságra, hogy amint az ember felelős pozícióba került, pont az ellenkezőjét cselekszi és vállalja annak, amit felelőtlenül egy életen át hirdetett. Paul-Boncour ugyan is mint szocialista agitátor a legelkeseredettebb harcot hirdette a kapitalizmus ellen, ennek köszönheti, hogy képviselővé választották. Mint képviselő nyolc éven folytatta háboru-ellenes anti militarista, pacifista agitációját. Előbb a népszövetség leszerelési bizottságának lett az előadója, majd a francia képviselőház külügyi bizottságának elnöke... míg végre Herriot kormányalakításának időpontjában sikerült a hadügyi tárcát megszerezni magának. Azóta a francia nagytöke legelkeszebb barátja és pártfogója, az általános leszerelésnek pedig a leghangosabb ellenzője lett.

A szenátus külügyi bizottságának szombati ülésén, ahol Herriot az előbb említett háborus aggodalmát is közölte, alkalmunk volt Paul-Boncour hadügyi miniszterrel a most folyó nagy francia hadgyakorlatokról beszélgetni.

— Legjobban szeretném, ha egyáltalában nem kellene hadgyakorlatokat tartani, mert a hadgyakorlatoknak az a módja, — mondotta Paul-Boncour — ahogyan azt eddig csinálták, teljesen értelmetlen és céltalan. Szerintem a hadgya-

korlatokat úgy kellene megrendezni, hogy az két szomszédos állam hadereje rendezze meg egymással, vagyis egy valószínű hadjáratot gondolok, de nem éles hanem vaktölténnyel. Semmi komolyságot sem látok abban, hogy egyetlenegy döntőbíró is határozott biztonsággal kijelenthesse vagy megállapíthassa, hogy ez a tábornok megnyerte, amaz pedig elvesztette a küzdelmet. Reméljük, hogy egypár év múlva sikerül már a hadgya-

korlatokat a szomszédos államok hadseregével együttesen megrendezni. A most lefolyt francia hadgyakorlatokon tehát harcra nem került a sor, ennek a gyakorlatnak pusztán az a célja, hogy a hadsereg felvonulását, az egyes csoportoknak egyik helyről a másik helyre való minél gyorsabb átcsoportosítását gyakoroljuk. Ezeknél az átcsoportosításoknál — mint azt a tavalyi angol manőverek igazolták — az autónak jut a legnagyobb szerepe. Az idej francia hadgyakorlatok tehát motorizált felvonulások voltak.

A francia hadügyminiszter ezeketán

Herceg Windischgrätz Lajos kivándorol Magyarországból

Budapest, október 3. Herceg Windischgrätz Lajos, akinek nevétől a rosszemlékeztető magyarországi frankhamasítás idején hónapokig visszhangzott a világsajtó s aki azóta keveset hallatott magáról, ismét az érdeklődés központjába került.

A herceg, aki pár éve a birtokán levő sárospataki Rákóczy kastélyban a legteljesebb visszavonultságban él, elhatározta, hogy végleg elköltözik Magyarországról és Bajorországba teszi át állandó lakhelyét, ahol egyébként még szebb és értékebb birtoka van, mint Sárospatakon. Egyben ki és bejelentette a kalandos életű főúr azt is, hogy lemond a magyar állampolgárságról és már fel is vette a német birodalmi honosságot, ami nem került nagy megerőltetésbe. Ugyanis kérvényben hivatkozott arra, hogy egyik ösét még 1805-ben német birodalmi herceggé nevezték ki és szerinte ezzel együtt jár a német birodalmi állampolgárság is. Egyébként bajor birtoka révén németországi adófizető is és ez a körülmény még inkább hozzájárult ahhoz, hogy érvényesnek ismerték el német honosságát.

Érdekes, hogy a herceg atyja révén osztrák állampolgár, csak később vette fel a magyar indigenatust, amelyről most lemond a német honosság kedvéért.

Arról, hogy mi indította Lajos herce-

get a kivándorlásra, élénken vitatkoznak a magyar politikai és társadalmi körökben, biztosat azonban senki sem tud és nem is tudhat, mert Windischgrätz egy szóval sem indokolta elhatározását. A legvalószínűbbek az feltételek látszik, hogy a herceget védmellőzése készítette a honcséretre. Lehetőséges ugyanis, hogy Windischgrätz fontos szerepet szánt magának a magyar politikában és miután a frankhamasítási affér örök időkre lehetlenné tette, nem teljesülhettek erre vonatkozó álmái.

A legérdekesebb a dologban az, hogy Windischgrätz baráti körben hír szerint a következő kijelentést tette:

— A világ még hallani fog rólam! Ez rejtélyes mondat olyan embernek ajkáról, aki mint a múltban is megmutatta, nem riad vissza a legkalandosabb politikai csinytevéssektől sem, legálább is gondokozásra készlet.

Gondolkoznak is most eleget a windischgrázi kinyilatkoztatáson. A herceg egyébként már ez év végén végleg átteszi székhelyét Bajorországba, ahol mint hírlík élénk részt kíván venni az országos politikában.

A magyar politikusok viszont állítélag cseppet sem irigylik a „Mit rebellen unterhandle ich nicht“ kezdetű szállóige kimondójának unokáját a jó bajoroktól.

Bucuresti
Kelet tud.)
nia belső új
mondása, a
kozatali val
dagasztották
lanatban
sajtó. Az e
hogy a me
tulescuban,

E lap has
Titulescu-ü
mertetni. A
még az alá
most derül
sal voltak a
meretes, ho
ben szölvá
attól kezdv

Amig a k
nyaraló Tit
héten kereszt
távíróvonalon
lengyel külü
Bukarestbe a
határozott ki
között a kö
nak me, me
kormány azt
Litvinov gen
a tárgyalások
este érkezett
vinovot vívó
át Lengyelor
a kormány k
azonnal audió
és ennek ere
utasította Vi
hogy Bialiszt
be az orosz k
meg vele a k
lének időpont
tásnak eleget
arra hivatkoz
miatt nem ve
sen informál
kozásról. Ami
momentum d
cu további ma

Elég az h
erről tudomá
tette, hogy n
őosan semlye
zott Londonb
ben hosszú s
molt be a kül
leges angol
Vaidát legalá
kelte volna...
Midón látta, h
pontja melle
küldötte távir
hivatalos tiszt
ber 1-re szölv
magát befoly
gesztustól sen
Madgearura r
gáció vezetés
Madgearut
kényes helyzet
lenni Genfben
log, de Titule
nyát lerontani
ter azonnai tá
megbízatását

„Európai botránnyá dagadt a Titulescu-ügy“

Vaida Sándor felajánlotta a kormány lemondását, — a király nem fogadta el a lemondást és valószínűleg Titulescut menesztik

Nyilatkozatokkal és a titkos diplomácia összes fegyvereivel harcol Titulescu a kormány és a genfi orosz-román tárgyalások ellen. Személyes sértődöttség az oka a londoni követ akciójának

Kedvező mederben folynak az orosz-román tárgyalások Genfben

Bucuresti-Bukarest, október 3. (Az Uj Kelet tud.) A Titulescu-ügy nem Románia belső ügye többé. A londoni követ lemondása, a külföldi sajtónak tett nyilatkozatai valóságos nemzetközi botránnyá dagasztották ezt az affért, amelytől e pillanatban visszhangzik az egész világ-sajtó. Az első pillanatban úgy látszott, hogy a megbántott hiúság dolgozik Titulescuban, aki lemondásával nem akart

semmi egyebet, mint elégtételt kicsikarni a maga személye számára. Az elmúlt napok eseményei teljesen megdöntötték ezt a feltevést. Titulescu sértődése olyan kavarodást idézett elő, amelynek első következménye a Viada-kormány visszautasított lemondása volt, a második pedig az, hogy Oroszországgal aligha fognak emiatt eredményre vezetni a svájci tárgyalások.

egyébként is több biztosítékot nyújt Románia számára, mert két illusztris politikus (Briand és Kellog) nevét viseli és örök időre szól, míg az új megmegtámadási szerződés csak öt évre köttetne meg. Öt év után ismét a Kellog-paktum lépne érvénybe, de ennek a szerződésnek már nem lesz semilyen autoritása, miután Románia egy külön megmegtámadási szerződés aláírásával ismerte el, hogy érték-telen. Öt év után tehát a szovjet megtámadhatja Romániát, Beszarabia hovatartozásának vitássá tételével pedig el-értéktelenedik a békeszerződésnek az a passzusa, amely szerint Oroszországnak nincs fellebbezési joga Beszarabia hovatartozása kérdésében.

A Titulescu-affér kullszatitkai

E lap hasábjain már alkalmunk volt a Titulescu-ügy előzményeit alaposan ismertetni. A kérdés ismeretéhez tartoznak még az alábbi részletek is, amelyekről most derül ki, hogy elhatározó befolyással voltak az események alakulására. Ismeretes, hogy míg a kormány, helyesebben szólva Vaida Sándor az első pillanattól kezdve a szovjettel való közvetlen

tárgyalások mellett foglalt állást, addig Titulescu ugyancsak kezdetől fogva kategorikusan ellenezte ezt. Szerinte Románia számára meg kell elégednie a Kellog-paktum biztosítékaival és mindaddig nem szabad az oroszokkal szóbaállni, míg a szovjet el nem ismeri Beszarabia hovatartozását.

Ez a Titulescu-nyilatkozat objektív, illetőleg tárgyi és jogi vonatkozású része. Most jönnek a személyes momentumok. Elmondja Titulescu, hogy éveken keresztül a fenti politikát képviselte kormányában, most pedig egy idegentől kell megtudnia, hogy ebben a politikában változás történt. (Utalás a Cádere-Litvinov találkozássra). Vajjon a román kormány hajlandó volna most egy olyan, látszólag ártatlan szerződési formát elfogadni, amely megnyitja Beszarabia felett a döntőbíró és a népszavazás kapuit? — Kérde Titulescu, aki kijelenti végül, nem érti, hogy miért kellett megkerülni ebben a kérdésben őt, aki Beszarabiát is épolly makacsul védi, mint ahogy az optáns-kérdésben Erdélyt védte. (Ez utóbbi passzus elsősorban Vaidának szól.)

Miért bukott meg 1920-ban Vaida?

Ez a nyilatkozat hihetetlen izgalmat váltott ki Bukarestben. A kormányt valószínűleg alarminozták a Reuter-ügynökség távirata. Egyes miniszterek azonnal kijelentették, hogy csak két lehetőség van: vagy a kormány mond le, vagy Titulescu lemondását fogadják el azonnal. Az ellenzéki pártok is — a kormány bajba-jutása feletti kárörömüktől eltekintve — határozottan elítélték Titulescu páratlanul álló nyilatkozatát, amely nyilvánvalóan arra volt szánva, hogy szabotálja

Cádere Vaidától kapott utasítást a Litvinovval való tárgyalásra

Amíg a kormány és a Badgasteinban nyaraló Titulescu között csaknem két héten keresztül folyt az összes telefon és táviróvonalon a vita a kérdés felett, Beck lengyel külügyi alminiszter továbbította Bukarestbe a szovjetkormányt az azt a határozott kívánását, hogy a két állam között a közvetlen tárgyalások induljanak meg, még pedig sürgősen. A szovjetkormány azt is közölte Bukaresttel, hogy Litvinov genfi útja kitűnő alkalom volna a tárgyalások felvételére. A távirat egy este érkezett meg Bukarestbe és a Litvinovot vivő vonat másnap délben haladt át Lengyelországon. Vaida Sándor, aki a kormány külügyminisztere is egyúttal, azonnali audienciára ment az uralkodóhoz és ennek eredménye alapján táviratilag utasította Victor Cádere varsói követet, hogy Bialisztok lengyel állomáson várja be az orosz külügyi népbiztost és beszélje meg vele a közvetlen tárgyalások felvételének időpontját. Cádere ennek az utasításnak eleget is tett, a kormány pedig arra hivatkozik, hogy az ügy sürgőssége miatt nem volt ideje Titulescut előzetesen informálni a Litvinov-Cádere találkozásról. Amint később látni fogjuk, ez a momentum döntő kihatással volt Titulescu további magatartására.

A november elsejére szóló lemondás

Elég az hozzá, hogy midőn Titulescu arról tudomást szerzett, azonnal kijelentette, hogy nem vállal Genffel kapcsolatosan semmilyen megbízatást. Ezzel elutasított Londonba és nagyköveti minőségében hosszú sifirozott jelentésben számolt be a külügyminisztériumnak a részleges angol kormányválságról. Mintha Vaidát legalább is ez a probléma érdekelt volna... Két napig várt Titulescu. Midőn látta, hogy a kormány kitart álláspontja mellett az orosz kérdésben, elküldötte távirati lemondását mindenféle hivatalos tisztviselőktől. A lemondás november 1-re szólt. Vaida Sándor nem hagyta magát befolyásoltatni ettől a teatrális gesztustól sem és vérző szívvel bár, de Madgearura ruházta a genfi román delegáció vezetését.

Madgearu ez a megbízatás felettébb kényes helyzetbe hozta. Első delegátusnak lenni Genfben felettébb megtisztelő dolog, de Titulescuval sem akarta jóviszonyát lerontani. Ezért az iparügyi miniszter azonnali táviratozott Londonba, hogy megbízatását ideiglenes jellegűnek tartja

és helyét bármikor kész Titulescunak átadni. Vaida is táviratozott Titulescuk, hogy roppant fájjalja a történeteket és szívesen láná Titulescut kormányában mint külügyminisztert. A londoni követ azt hitte — joggal vagy jogtalanul, ki tudná megmondani —, hogy Vaida viccel... És visszaküldötte Bukarestbe a sifirozott táviratot, azzal, hogy a londoni követség nem tudja kibetűzni... Mondanunk sem kell, hogy Madgearu és Vaida-ironikusnak hitt távirata még jobban felbőszítették Titulescut, aki ezek után elhatározta, hogy sürgősen sorompóba lép, még pedig nyílt kártyákkal — a Vaida-kormány ellen. A nagy diplomata elfelejtette, hogy a diplomata tiz parancsolatnak első és legfőbb pontja a hallgatás. Azt is elfelejtette, hogy november elsejéig Románia követe, tehát a kormány alárendelt közege, akinek nem áll jogában fellebbezést országvilág előtt csempülni. Csak egyet akart a londoni követ: meghísvitani a genfi orosz-román tárgyalásokat és bebizonyítani mindenképpen a maga álláspontjának igazságát.

Erre a célra felvonalozta Titulescu összes nemzetközi kapcsolatait és megmozgatta a titkos diplomácia minden eszközét. De nemcsak a kullszák mögött dolgozott a londoni követ. A párizsi Le Journal rövid nyilatkozata vezette be a kormány ellen intézett hírlapi ostromot, amelyben Titulescu helyzete annál is könnyebb volt, miután az elmúlt tiz esztendő alatt messzeágazó összeköttetések épített ki magának francia és angol sajtókörökben. A Journalnak adott nyilatkozatban azt mondta Titulescu, hogy Franciaország nyugodtan aláírhatja Románia nélkül is a megállapodást, mert ez nem nyugtalanít, mint ahogyan a Kellog-paktum aláírása sem nyugtalanított egyetlen európai nemzetet sem.

A Titulescu-nyilatkozat bom-bája

Ezután jött a nagy ágyú: az angol hivatalos távirati ügynökségnek a londoni Reuternek adott részletes nyilatkozat, amelyet ma az összes nemzetközi fórumokon lázas izgalommal kommentálnak. A nyilatkozat lényege a következő: A szovjet új megmegtámadási szerződés leple alatt azt szeretné Romániával elismertetni, hogy Beszarabia vitás területet képez. Az aláírásért tehát Románia gyűlöletes árat fizetne, a Beszarabia feletti román jogok megcsorbítását. A Kellog-paktum

a genfi orosz-román tárgyalásokat. Különös ironiája a sorsnak, hogy Vaida Sándor 1920-ban első miniszterelnöksége idején a teljes siker kilátásaival próbálta meg Kopenhágában a diplomáciai kapcsolatok felvételét Szovjetországgal. Akkor Bratianu Ionel akadályozta meg ebben Vaidát és londoni hoteljébe kézbesítették ki neki Ferdinánd király táviratát, hogy elfogadja lemondását... amelyről Vaidának halvány sejtelve sem volt.

Titulescu dobta be Beszarabia kérdését

Ma mindenesetre más a helyzet. Az összes ellenzéki pártok vezetői (Gogát kivéve) egyetértettek a kormány politikájával. A közvetlen tárgyalásokra orosz részről jött a prozopozíció, amelyet Románia egy kétszázmillió néppel szemben nem utasíthatott vissza. A román kormány nek be kellett bizonyítania, hogy minden eszközt megragad a béke biztosítására. A genfi tárgyalások eredményességének román részről elemi előfeltétele az, hogy Beszarabia kérdéséről említés ne történjék. A kormány szerint ellenkezőleg, éppen Titulescu az, aki nyilatkozatával és különösképpen a népszavazás lehetőségének felvetésével bedobta a nemzetközi politika kohójába Beszarabia kérdését. Titulescuval szemben a kormány igen is attól tart, hogy Románia izoláltan maradna a nemzetközi politikában, ha a franciák és a lengyelek Románia nélkül írják alá a megmegtámadási szerződést. S végül román kormánykörökben felteszik a kérdést: miért ragaszkodnak a franciák és a lengyelek egy új megmegtámadási szerződéshez, ha a Briand-Kellog-paktum csakugyan olyan jó biztosítékot képez, mint aminőnek Titulescu szeretné beállítani?

A személyi sérelmek

Ezek volnának a kormány megjegyzései Titulescu tárgyi kritikájára. Ami a személyi sérelmeket illeti, Vaida Sándor arra hivatkozik, hogy a Bécsben átutazó Dinu Cezaianu párizsi követ útján informálta Titulescut a küszöbön álló közvetlen tárgyalásokról, tehát nem felel meg az sem a valóságnak, mintha a londoni követ egy „idegentől” értesült volna a kormány politikájáról.

A nyilatkozat megjelenése után Vaida azonnal audienciára ment az uralkodóhoz Szinajába. Döntés még nem történt, de úgy látszik, hogy Vaida szabadkezvet kapott a konfliktus elintézésére. Titulescu lemondását — a dolgok mai állása szerint — az orosz-román tárgyalások befejeződése után el fogják fogadni, miután „addig nincs helye ideges kirohanásoknak és személyes összetűzéseknek”. A Lupta szerint Titulescu az angol diplomácia áldozata lett ebben a kérdésben, mert az angolok az oroszok elleni intrikára használták fel „adu”-nak a londoni követet. Hogy ezekből a verziókból mennyi az igazság, ma még nehéz volna megállapítani. Genfi hírek szerint az orosz-román tárgyalások kedvező mederben haladnak előre és ha megegyezési kilátásokról még nem is lehet beszélni az atmoszféra ma sokkal kedvezőbb, mint volt a rigai megbeszélések idején.

Csermák, Csikágó polgármestere Jimmy Walker sorsára jutott

Sokmillió panama középpontjába került Csermák polgármester

Newyork, október 3. Az amerikai polgármestereknek európai utjukkal úgy látszik nincs szerencséjük. Még emlékeztet, hogy mialatt a mindig mosolygó Jimmy Walker, Newyork polgármestere Európát járta, otthon a városházán nagyarányu panamák nyomára jöttek rá, amelyek a newyorki polgármesternek a nyakát szegték.

Csikágó polgármestere, Csermák is európai körutja után került egy sokmillió panama középpontjába. Némrégiben az Ihuul részvénytársaság sokmillió fizetéseket jelentett be. A részvénytársaság 1929-ben alakult és a részvények értéke is rohamosan emelkedett. Az Ihuul kibocsátási árfolyama 32 dollár volt és közvetlenül bukása előtt már 159 dolláros árfolyamot ért el.

A részvénytársaság bukását a prosperitás megszűnésével magyarázták, azonban nem sokkal a csődnyitást után olyan hírek kezdtek szállingózni, hogy

a részvénytársaság részvényeinek kibocsátásánál nagy visszaélések történtek. A hitelezők erőlyes követelésére vizsgálatot indítottak és csunya dolgok nyomára jöttek rá.

Megállapították, hogy a részvénytársaság alakulásakor befolyásos embereknek a névértékén alul mélyen leszállított áron adtak részvényeket. A bukás oka éppen az volt, hogy a társaságnak nem volt meg a bejegyzett alaptőkéje, mert a részvények egy részét elajándékozták.

A vizsgálat azt is megállapította, hogy Csermák a 32 dolláros névértékű részvényekből nagymennyiségű részvényt 12 dollárért kapott és része van abban a manőverben is, amely a részvények árfolyamát tőzsdei manőverekkel 32 dollárról 159 dollárra hajtotta fel.

A kipattant hatalmasarányu panama megingatta Csermák helyzetét s el kell távoznia a csikágói városházáról.

Ne higgyen senkinek! Győződjön meg személynesen „CRISTAL” fest, tisztít és mos legszebben

A kolozsvári opera sorsa még bizonytalan, de a szezon nagy előkészületekkel mégis megindult

Komoly tárgyalások folynak arra, hogy felfüggeszék és újra átszervezzék az operákat. Újra felvetődött az örökös tagságok problémája

Cluj-Kolozsvár, október 3. (Az Uj Kelet tud.) Ha lehet hinni az ismert közmondásnak, egy kolozsvári Opera alkalmasságát hosszúéletű lesz — annyiszor költik a holthírt. Három éve, szezonnyitáskor, állandóan a feloszlás veszélye fenyegeti Erdély zenei életének ezt a központi intézményét. A múlt évben heteken át tartó tárgyalások után döntött el hogy nem viszik Temesvárra az Operát. Ez megelőzőleg egy évvel ugyanilyen komoly formában tárgyaltak arról, hogy központosítsák a két operát Bukarestben és olyan társulatot szervezzenek, mely olasz staggione rendszer szerint végigjárja az összes nagyobb centrumot néhány előadásra. Az idén újra felhangzottak a veszedelem szíriáhangjai. A bukaresti lapoktól futott szét az a hír, hogy megszüntetik a kolozsvári Operát, a Nemzeti Színházzal együtt és beolvasszák a bukarestibe. Cáfolatok és ellencáfolatok követték egymást, végül pedig az opera a teljes siker jegyében vasárnap este megnyitotta kapuit Mozart halhatatlan Figaro házasságának parádés bemutatásával. Hír szerint megszüntetik ugyan az opera működését de ténylegesen teljes együttessel üzembe lépett az opera és olyan műsort állított össze erre a szezonra, melyben a világ zeneirodalmának igazi csemegéi foglaltak benne.

Miért akarják feloszlani az operákat?

Hogy mindezek mellett még mindig tartják magukat a hírek, az csak azt mutatja, hogy egyesek nagyjelentőségű változtatásokat ohajtanak eszközölni az operák szervezésében. Az állami operák és nemzeti színházak működésében állandó nehézségeket támasztottak azok a szemléleti tervek, amelyeknél ezek mint kísérleti nyulak szerepeltek. Azóta azonban bebizonyult, hogy függetlenül a konzervatív vagy állami kezeléstől, az operák működésében sok olyan nehézség áll fenn, melyeknek csak radikális módon lehet elejét venni. Ez a mód: feloszlani és egészen új szervezettel újra kezdeni az operákat.

Az opera belső életével abszolút tájékozott és jólétesült embertől kaptuk a következő felvilágosításokat:

Rentabilis az opera

A romániai operák működése elé a gazdasági krízis gördített akadályokat, azonban ezek sem voltak olyanok, amelyek miatt az operák jövőjéért aggódni kellett volna. Operáink nem mennek

rosszul és amennyiben az állam megfelelő időpontban tudja a segélyösszeget folyósítani, úgy az operák jövedelmével együtt, a színházi üzemek rentabilisak.

A kolozsvári opera a múlt szezonban bevételeiből fedezni tudta az üzem hatalmas költségeit, az állami szubvenció a művészek fizetéseinek folyósítására kellett.

A szubvenció kielégedése volt tehát mindig, még Pavel Constantin és társának idejében is eka annak, hogy a művészek késedelmesen kapták a fizetésüket.

Az örökös tagság problémája

Egészen bizonyos, hogy a kolozsvári opera is a legteljesebben meg tudná állni a helyét, ha olyan erővel tudná felfrissíteni együttesét, akik még nagyobb számú közönséget vonzanak. Ez elé azonban az operák szervezete gördít olyan akadályokat, amelyek miatt az opera személyzetét nem egészíthetik ki.

Az állam ugyanis örökös tagságokat erőszakolt a színházakra, de ezeket az örökös tagságokat az állam nem fizeti külön, hanem az operáknak minimálisra redukált költségvetéséből kényeszerítette.

Ugy áll elő az a helyzet, hogy már kivénült és az előadások nívóját károsan befolyásoló erők tétlenkednek a színházaknál, míg az új, tehetséges fiatal gardának nincs érvényesülési lehetősége. Ilyen körülmények között teljesen indokoltnak látszik az az akció, mely arra törekszik, hogy az operák működését szüntessék meg és olyan alapon szervezzék ujja, mely megszüntetné az örökös tagságokat. Ebben a kérdésben már mélyreható tárgyalások folynak és az operákba való felvételüket ambicionáló fiatal énekesek és muzsikusok mellett a hivatalos körök egyrésze is rendezni kívánja valamilyen formában az örökös tagságok kérdését.

Ha...

Ha az államnak pénze volna — folytatta informátorunk — nyugdíjaztatás formájában intézhetné el a kérdést. Vagy olyképen, hogy külön alapot létesít az örökös tagok fizetésére és azokat kivonja a színházak költségvetéséből. Ez azonban az állam jelenlegi helyzetében nem lehetséges, viszont a művészek az idők során egyre több örökös tagságra támasztanak igényt, az új tagok szerződéses tetése pedig költségvetésterhelést jelent,

ami a mai viszonyok mellett keresztülvihető.

Egyelőre megoldás még nincsen. A kulisszák mögött folynak a tárgyalások és még arról is szó lehet, hogy az örökös tagságok problémájától függetlenül egyéb okok miatt is változtassanak az operák helyzetén. Hivatalos helyeken egyelőre még cáfolják az áthelyezésről szóló híreket — fejezte be nyilatkozatát informátorunk —, de hogy valami fel-tétlenül történni fog, az kétségtelen.

A fenti nyilatkozat szerint tehát cáfolat ide, cáfolat oda — egészen bizonyos, hogy az operák körül valami történni fog.

Biztosan hisszük azonban, hogy a kérdés megoldása olyan lesz, hogy a román opera Kolozsváron maradjon és mint eddig is, csak rövid időre megy turnézni vidéki városokba.

Erdeklődünk az opera igazgatójánál az 1932-33-as szezon művészi terveiről. Olariu Caius főtitkár ismertette előttünk az opera művészi terveit.

Az idei szezon program

Művészi személyzetünket Andres Ackermann karmesterrel, a budapesti Városi Színház volt dirigensével egészítjük ki.

Üzlethelyiség

Regele Ferdinand (Wesselényi u.) 21. me-dern vasportállal két kirakattal, továbbá 23 szám alatt üzlethelyiség kitérő rak-tárakkal kiadó. — Értekezni: FARKAS ERNŐ bérkereskedőnél, Cluj.

tettük ki, aki meg is kezdte működését az operánál. Ami az együttest illeti, megmaradtak összes, múlt évi tagjaink. Az idei szezonban az opera igazgatósága ki-egészíti repertoárját és olyan darabokat állít be, mely a közönség minden rétegét kielégíti. A Figaro házasságán kívül be-mutatjuk az idén Verdi: Othelloját, Strausz János: Denevérjét, Giordano: André Chenierjét, egy előadásban adjuk elő E. Wolf-Teran: Zsuzsanna titkát és Rinszkij Korzakov világhírű Schehere-zádéját. Készülünk Wagner: Tristan és Oszedájára, Boildjeau: Die Weisse Da-me emü művére, bemutatják Zeller: Madaraszát, Milökker: A koldusdiákját és az új cseh zeneirodalom egyik rend-kívül érdekes művét: a J. Weinberger zeneszerzőnek Schwanda, a dudás című operáját.

Arra a kérdésünkre, hogy mi lesz a színházzal, Olariu Caius kijelentette, hogy az opera működik, egyelőre Ko-lozsváron van és ki akarja elégíteni a közönséget.

Pillanatnyilag valóban Olariu Caius álláspontja a leghelyesebb. Az opera egyelőre Kolozsváron van. Új repertoár-ral, zenei csemegékkel. Amíg a kérdés meg nem oldódik, van hová menni a közönségnek... (—lav.)

KÜZGAZDASÁG

Óriási érdeklődés az állandó ipari kiállítás iránt

Eddig nyolcvan nagy iparvállalat kötötte le részvételét

Eladási iroda, látogatási kedvezmények és attrak-tív rendezvények a kiállítás egész tartamára

Bukarest, október 3. Beszámoltunk arról, hogy Bukarestben az Argus állandó ipari kiállítást rendez a Cyclo-palotában és hogy ez a kiállítás minden-jel szerint egyike lesz az utóbbi évek legnagyobb gazdasági manifesztációi-nak.

A Madul Take Jonescu 8 szám alatti kiállítási helyiségeiben és az irodákban lázas szervezőmunka folyik és ma már kétségtelen, hogy ez a kiállítás úgy méreteiben, mint a kiállítási anyag változatosságában semmiben sem fog-mögötte maradni a nyugateurópai nagy ipari centrumok hasonló rendezéseinek. Az egész ország minden számottevő ipari vállalata a legnagyobb érdeklő-dést tanúsítja a kiállítás iránt és

még több mint 80 gyár jelen-tette be csatlakozását és részvételét. Így a Resica művek, a Titán, az IAR repülőgépgyár, az Unio-vagon-gyár, a Schratel és Hüttel toplec-gépgyár, a Dack-kocsigyár és a metalurgia más kiváló reprezen-tánsai is már megfelelő helyeket biztosítottak maguknak.

Hasonlóképpen a romániai textilipar üveg, cement, kémiai, grafikai és kerámiai, valamint a bőr, butor és tükör- és minden számottevő üzem-bejelentete részvételét.

A kiállításnak nemcsak demonstrá-ció és reklám jellege lesz, de való-sággal központi elárúsító helye lesz a fővárosban az ország min-den ipari termékének.

Az igazgatóság ugyanis eladási irodát állított fel, amely átveszi a cégek kép-

viseletét a kiállítás területére és ide-jére, ami főleg azok számára jelent nagy előnyt, akiknek a fővárosban egyébként nincsen állandó képviselő-tük. Az iroda személyzete a legkivá-lóbb eladókól és szakemberekből áll és így minden garancia megvan arra, hogy ez az iroda kitérő közvetítő szerve-lesz az ipartermékek közvetítésének.

A kiállítás látogatása a nagyközön-ség részére díjtalan lesz és hír szerint a kiállítás tartamára a látogatók külön-féle utazási és tartózkodási kedvezmé-nyeket fognak élvezni. Nem kétséges, hogy ezek a kedvezmények óriási mér-tékben emelni fogják a kiállítás for-galmát és

hozzáérték becslése szerint az első évben a kiállításnak hárommillió látogatója lesz.

A kiállítás változatosságának bizto-sítására az igazgatóság az egész évre kiterjedő attrak-tív rendezvényeket szer-vezett be, amelyek szinte hetenként fog-nak változni, hogy kizárják annak lehe-tőségét, hogy a kiállítás néhány hét mulva közönyössé váljon a látogatók részére.

Mussolinét ünnepezték tegnap Ró-mában a fasiszták. Rómából jelentik: A Marcia su Roma 10-ik évfordulóját ün-nepezték Olaszországban. A fasiszta nagytanács ünnepi ülést tartott, amelyen Mussolinét ünnepezték. Később a Duce a Palazzo Venezia erkélyén fogadta a feketeingesek hódolatát.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETHEB

Bukarestben állandó ipari kiállítást és mintavásárt rendez az

„ARGUS“

kereskedelmi és ipari szaklap
Ciclop-palota, Boulevardul Tache Jonescu 8.

**Megnyilik
1932 október 15-én**

Egy évig nyitva, közvetlen kapcsolat és eladás termelő és fogyasztó között

Saját érdekében jár el minden iparvállalat és kereskedelmi cég, ha kiállítási boxot bérel. — Felvilágosítással díjmentesen szolgál a kiállítás rendezősége. — Kívánatra prospektus.

Nyaralásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruháit kevés pénzért rendbe tegye

Oradea, s
Cégünket
Cimre ké
Oradea, s

OKTÓBER 4.

Viség

lényi u.) 21. me.
kattal, továbbá
ég kitűnő rak-
Ertekezni:
eskedőnél, Cluj.

rdte működését
test illeti, meg
tagjaink. Az
gazgatósága ki
yan darabokat
minden rétegét
ságán kívül be
Othelloját,
ét, Giordano:
adásban adjuk
inna titkát és
írú Schehere,
er: Tristan és
ie Weisse Da-
atják Zeller:
koldusdiákját
m egyik rend-
J. Weinberger
a dudás című

gy mi lesz a
kijelentette,
egyelőre Ko-
ja elégiteni a

Olariu Caius
b. Az opera
Uj repertoár-
nig a kérdés
á menni a kö-
(—lay.)

AG

pari

ételét

ktiv ren-

etere és ide-
amára jelent
a fővárosban
dó képvisel-
te a legkivá-
nberekből áll
megvan arra,
zvetítő szerve
titésének.
a nagyközön-
s hir szerint
ogatók külön-
si kedvezm-
em kétséges,
óriási mér-
siállítás for-

nt az első
rommillió

ának bizto-
egész évre
nyeket szer-
atenként fog
annak lehe-
néhány hét
a látogatók

tegnap Ró-
jelentik: A
rdulóját ün-
A fasiszta
ott, amelyen
ob a Duce a
fogadta a

KE:
KELETTEN

egye

DEUTSCH

POSTÓÁRUHÁZ

Oradea, str. Avram Iancu 1. Fekete Sas-palota

Hogyan lehet olcsón jól ruházkodni

Ez jut eszünkbe, ha a közelgő őszi és téli idényre gondolunk. Ebben kíván segítségünkre lenni a Deutsch Posztóáruház, hol az elismert legjobb minőségű, szebbnél-szebb legújabb divatu szöveteknek árait úgy szabták meg, hogy a rossz gazdasági viszonyok dacára

Jóminőségű és nem divatból kiment régi partiarut

u. m.: férfiöltöny, felöltő, átmeneti férfi és női kabát, csikos- és sportnadrág, bundahuzat, rövidkabát, szintartó kék és fekete áruk, angol kosztümszövetek, papi és egyenruha anyagok, billiárdposztó és bélésarut legnagyobb választékban kevés pénzért vásárolhat. Angolszövet gyártmányokon kívül legjobb kül- és belföldi márkás posztógyárak közvetlen raktára. Elvünk: Jót, olcsón! Tegyen nálunk próbavásárlást! Biztosan meg lesz elégedve! Cégünket Ön is fogja másnak ajánlani, mint annyi sok régi vevőnk.

Önnek is érdeke, hogy nálunk vásároljon. Várjuk szives látogatását.

Teljes tisztelettel:

Deutsch Posztóáruház
Oradea
Oradea, str. Avram Iancu (Kossuth u.) 1. Fekete Sas-palota

Cégünket ne tévessze össze
Címre kérjük ügyelni!

Hősök Terét
Budapest, október 3. Vasárnap avat-
ták föl páratlanul impozáns ünnepség
keretében a hősi emlékek körül elterülő
Hősök Terét.
Vasárnap kora reggel volt a gyüleke-
ző: a vidéki és külföldi csoportok, a rok-
kantalakulatok, vitézek, leventék a régi
Lóverseny-térről kettősrendben menetel

Szűk keretek között ünnepelték meg Berlinben Hindenburg 85-ik születésnapját

Az angol lapok méltató cikket írnak Hindenbúrgról

Berlin, október 3. Tegnap ünnepelte Németország Hindenburg 85-ik születésnapját. Az elnök délelőtt tábornagyi egyenruhában a régi garnizontemplomban istentiszteleten vett részt, majd megkoszorúzta az Unter den Linden a Hősök emlékművét s azután elvonult a diszszázad frontja előtt. A születésnap alkalmából a hivatalos fogadtatást a legszűkebb keretek közé szorították. A kancellár, a hadügyminiszter, a hadsereg és a tengerészet főparancsnokai személyesen fejezték ki szerencsekívánataikat; minden-

ki más csak listára történt iratkozás útján. Az elnök a napot fia, unokái és dédunokái körében töltötte. Berlin középületei és a követségek zászlódszót öltöttek.
London, október 3. Több angol lap méltató cikket közöl Hindenbúrgról 85-ik születésnapja alkalmából. A Daily Telegraph hangoztatja, hogy a német nép diszere válik, hogy Hindenburgot választotta vezetőjének. A Daily Express szerint Hindenburg nagy hazafi és nagy ember, aki anarchiától menti meg nemzetét.

Ujabb harmincnapi vizsgálati fogságot rendeltek el a bélyeghamisítási panama vádlottai ellen

Katz Márton, dr. Szinetár László és Baga István letartóztatási végzése a kolozsvári törvényszék előtt

Cluj-Kolozsvár, október 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója mint vádtanács ma tárgyalta a kolozsvári bélyeghamisítási panama három vádlottjának letartóztatási végzését. Az ilfovi törvényszék ugyanis szeptember negyedikén hozott döntést a vádlottak vizsgálati fogságáról és ennek letelével most már a kolozsvári törvényszék volt illetékes dönteni a meghosszabbított letartóztatási végzés felől. A Nicolau-Boca tanács Katz Márton, Baga István és dr. Szinetár László ügyét tárgyalta, akiknek védelmében dr. Ghilezan Livius, dr. Borda és C. Xantopol ügyvédek vonultak fel. A vádat Ciugudeanu ügyész képviselte.

családja van Kolozsváron és így szökésüktől tartani nem lehet.
Ciugudeanu ügyész ismételte a vádlottak további fogvatartásának szükségességét. A formai okot nem látja fennforogni, mert ha a dossziéból hiányzik is a letartóztatásról szóló vizsgálóbírói végzés, az ilfovi törvényszék csak annak alapján hozhatott marasztaló határozatot, tehát a letartóztatásról szóló végzés meg van és azt utólagosan be lehet szerezni. A törvényszék rövid tanácskozás után újabb harminc nappal meghosszabbította a vizsgálati fogságot.

Ujdonság! **Ujdonság!**
JOSEPH ROTH
HIOB
c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzével és mélységével, mint Joseph Roth „HioB“ c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

A vádlottak a tanács előtt szabadlábrahelyezésüket kérték, Ciugudeanu ügyész pedig hangsúlyozta, hogy a törvényszéknek meg kell erősítenie a vizsgálóbírónak a harminc napi vizsgálati fogságról szóló döntését. A védőügyvédek formai okokból kérték a vádlottak szabadlábrahelyezését.
Az akták közül hiányzik a letartóztatásról szóló végzés, amely nélkül a vádlottak további fogvatartása nem jogosult. Xantopol azzal támasztotta alá a kérelmet, hogy a gyamusítottak egyike sem tett beismerő vallomást.
A védők hangsúlyozták, hogy a vádlottak mindegyikének egzisztenciája és

SPE Szégyenletes szenvedett a román a lengyel

Bucuresti-Bukarest, október 4. Vasárnap valósággyásznapja volt a romániai futballsportnak. A válogatott csapat, amelynek a lengyelek elleni győzelmét mindenki biztosra vette, 5:0 (4:0) arányban szégyenletes vereséget szenvedett. Luchide dr. szövetségi kapitány rendkívül gyenge csapatot állított ki a lengyelek ellen. A józan sportkörök minden tiltakozása ellenére az agyonavorizált Robert és Steinbachot állította a válogatottba, míg a kapus posztján a teljesen letört Lăpusneanu szerepeltette. Lăpusneanu már az első nyolcadik percben két potyagólt engedett be, ami teljesen demoralizálta az együttest. Sepi is rúgta a gólkörbe, de a kapu előtt a románok védelme végig a mérkőzésig érzékenyen hándikepelte meg a válogatott csatársort. A csapat az első félidő gólján után nem találhatott magára a második félidőben és így olyan vereséggel végezte a mérkőzést, amelyet reálisabb összetételű csapat legalábbis eldöntetlenre tehetett volna. Az első gólok után cseréletekkel kísérletezett Luchide dr., Steinbach helyett Voglt, Robe helyett Moravetzet és Lăpusneanu helyett Czinczert állította be, de már ez nem segíthetett a csapaton. Fabris jugoszláv bíró kifogástalanul vezette a mérkőzést.

Élményszerű játékot nyújtott szombaton és vasárnap a WSC

WSC—Románia 3:1 (2:0), Bíró Milivoi,
WSC—Kolozsvár kombinált 3:2 (0:2).
Bíró Sălceanu

Cluj-Kolozsvár, október 3. (Az Új Kelet tud.) Szombaton és vasárnap is a nagyszerű WSC volt a kolozsvári csapatok ellenfele. Szombaton a Romániát 3:1 (2:0) arányban verte a WSC. A közönség körében a legkellemesebb meglepetést keltette a Romániának feltűnően gyors és szép játéka. A második félidőben a kolozsvári csapat szép iramot diktált, támadást támadásra vezetett s többször is próbára tette a Stanzl által remekül védet kaput. Szombaton a Románia feltűnően jobb volt, mint csütörtökön az Universitatea, ami a csapat többnyire fiatal játékosainak ambícióját és tudását dicséri. Az 54. percben Gelbenegger beadásából Semp lövi a vezető gólt, majd a 37-ik percben a Románia hencet vét, a megítélt tizenegyesből Sponer lövi a másodikat. A második félidőben a Románia szenzációs formát játszik. A Chendreanu—Ilie—Munteanu—Vancea—Capusan csatársor szebbnél-szebb akciókat vezet. Különösen Munteanu játéka keltett általános feltűnést. Kellő irányítás mellett Munteanu rövidesen az ország legjobbjai közé emelkedhetik. Chendreanu sok veszélyes lefutásainak egyikéből születik meg a kolozsvári gól. A kis szélső kornert csikar ki, a szépen ivelt labdát Munteanu stoppolja és védhetetlenül lövi a oalsarokba. Megújuló Románia támadások után Chendreanu rohan le ismét s nehézséggel löti hatalmas labdájával a felső kapulécra. Gólgyanusan pattan le. Milivoi nem itéli meg a gólt, amiért a közönség elkéseredetten tüntet. Végül a 32. percben pompás WSC támadás után Pevny védhetetlen, szép gólt lö a jobbsarokba. A Románia az utolsó percekben is ostromol és Munteanu pompás fejesét Stanzl ritkán látott bravúrral tudja csak elhárítani. A Románia minden játékosra elsőrangú volt, a védelemben Chendreanu Doci és Krieshoffer, a halvesorban a nagyon tehetséges fiatal Criza, Muresanu és Felecan, a csatársornak pedig minden tagja kiváló produkált. A WSC-ben Aigner, Machal, Pevny és Semp mutatnak nagy formát.

Vasárnap Kolozsvár kombináltja volt a bécsi ellenfele. A kolozsváriak Szathmári, Doci—Sfera, Felecan—Chilezan dr.—David, Chendreanu II.—Ploiesteanu—Munteanu—Stefanescu—Capusan fel-

egyébként szenzációs Szathmári... Szathmárinak néhány nagyszerű védésén a huszszoros osztrák válogatott Stanzl is elesodálkozott. Szenzációja volt a meccsnek, hogy a lesántult Pillwein helyett

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Figaro házasság

— Szezonnyitó előadás a kolozsvári Román Operában —

Zsufolt ház előtt, emelkedett hangulatban nyílt meg tegnap este a kolozsvári Román Opera ezidei szezonja. A megnyitó előadás méltó volt a műsorra tűzött opera halhatatlan értékeihez. József édes, humorban és utólrhetetlen gráciában gazdag operáját: a Figaró házasságát az Opera művészgárdája ezúttal olyan, csaknem tökéletes előadásban hozta ki, mely jogossá teszi azt a különben hivatalosan is beigért reménységet, hogy az idei szezon — a művészi kvalitások és események tekintetében — a kolozsvári Opera régi fényét fogja ragyogtatni.

A betanulás precizitása, a kórus kitűnő felkészültsége és értékes hangokkal való megerősödése, a zenekar feltűnő összetartottsága és egyes szóloénekesek kiválósága voltak azok, melyek a tegnapi megnyitó előadást olyan élvezetessé tették.

Ha a jövőben, lelkesedésben, precizitással

vezette elismerésméltó kongenialitással. A közönség lelkesen ünnepelte az értékes művészeket, akik valóban derek munkát végeztek. (s.)

Művészt a Magyar Színházban. Október hó 11-én este 11 órakor a Magyar Színházban nagy művészt fog lezajlani. Be fogják mutatni Kiss Matild népszimfóniát két egyfelvonásosát („Ki mint vet, úgy arat” és „Tajtékpipa”). A művészt Réthely előadja Kiss Matild népdalait Bacher György kompozíciójában. Virág Lajos tangokat fog énekelni, Farkas Mária, a cluji Román Opera

Szeptember elsején megnyílt Bukarestben a

Schrammel koncert!

Azuga sör!

Mélyen leszállított árak!

Parcul Oteteleseanu

étterem és bár-kávéház

Strada Matei Millo 12. sz. alatt. A Nemzeti Színház mellett.

Böhm Bandi vezetése

Román, erdélyi és bécsi kongha

A helyiség és a kert éjjel-nappal a közönség rendelkezésére áll.

Minden este 9 órától tánc a Bukarestben először szereplő

HAWAYAN-JAZZ közreműködésével

Ovegauvar, Regele Ferdinand

Csinos szoborozott szoba, kapualatt, különbejáratú, kiadó, Str. Juliu Maniu (Szentegyház u.) 39.

Keresek üres napos uccai szobát, esetleg teljes ellátással Eötvös ucca közelében magános urinónél. Ajánlatokat „Tárnárnó” jellegre a kiadóba.

Komplett modern ebédlő minden elfogadható áron eladó. Dorobantilor 48.

Szép modern ebédlő, háló, konyhabútor, festmények és egyéb disztárgyak sürgősen eladók. Érdeklődni Ferenc József u. 98. házmeztérnél.

4 szobás teljes komfortos lakás november 1-re kiadó, Regele Ferdinand 70.

Bogza vendéglő vezetésére kaucióval rendelkező szakember kerestetik. Bővebbet Reg. Ferdinand 68. irodában.

Diszkertek, akváriumok, sziklacsopotok, gyümölcsösök, haszonkertészetek tervezését és berendezését úgy helyben, mint vidéken vállalja. A. Sneiderk Cluj, Str. Garibaldi 13. Olcsó rózsák és gyümölcsfák.

Iparvállalat keres Erdély, Bánát részére utazót 150.000 lej garanciával. Ajánlatokat Rudolf Mossehoz, Cluj.

A most megnyílt, modern előnyomdával felszerelt fehérnemű szalonban Str. Memorandului (Unió u.) 14. sz. alatt mindenemű fehérnemű, sztorok, pizzamák, fűzők és mellszorítók jutányosan és pontosan készülnek.

Jómegejelenésű, jobbrandű főzést is értő zsidóleány felvétetik bodegába és piacra. „Aurora” kóser bodega, volt Malom ucca.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönbözőféle fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Dr. Perl Ottó

tudományos kísérletei alapján készült

„PERLOTT”

fogpaszta, szájviz a napokban kijön

A SZERENCSE TÖRVÉNYE UGY KIVÁNJÁ,

hogy a II. sorsjátéknál ugyanazt a számot vegye, amellyel az első sorsjátékban játszott!

CSAK AZ NYER, AKI KITARTÓAN JÁTSZIK

Siessen, hogy az Ön száma a Román Állami sorsjátéknál más kezekbe ne kerüljön!
Az I-ső osztály huzása 1932 október hó 19-én és 20-án 2450 nyereménnyel, 7,430.000 lei értékben lesz kisorsolva.

Az intelligens játékos megkezdi a Román Állami sorsjátékot az első osztállyal, hogy el ne mulasszon egyetlen nyereségi eshetőséget sem a második sorsjátéknál, melyben 40.000 nyeremény van összesen!

240,320.000 lei értékben

FŐELÁRUSÍTÓ:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (volt Mátyás király-ter) No. 20.

FŐELÁRUSÍTÓ:

Banca Ilescu S. A. & Co. Dr. N. Ligethy Cluj,

Strada Regina Maria No. 42. Telefon 11-54. Postai rendelések is eszközöltek.

FŐELÁRUSÍTÓ:

„Takarékosság” Részvénytársaság

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós uca) No. 7.

HIREK

Háboruellenes röpcédulákat koboztak el Kolozsváron. Szombaton este „Az új háboru ellen” címmel röpirat jelent meg, mely mnit a romániai háboru ellenes liga közlöve, néhány, főleg román publicistától, háboruellenes cikkeket közölt. A lap vasárnap egész napon át foralomban volt, de hétfőn délben a sziguanca erős hatósági segédlettel elkobozta az összes hírlaprus bódékból. A lapot egy ismert kolozsvári ügyvéd jegyeztés és közölte az antimilitarista liga tagának névsorát, melyben több, Kolozsváron általános ismert személyiség neve szerepelt.

Orvosi hír. Dr. Haas Marczel sebész szabadságáról hazatért és rendelését újra megkezdte P. Mihail Viteazul 40, d. u. 3-5-ig.

Az erdélyrészi Palesztina-hivatal közleményei. 1. Tudomására hozzuk az összes cserifikátosoknak, hamlazasoknak és turistáknak, valamint az összes Palesztina-bizottságoknak, hogy a bukaresti Főpalesztinahivatal megegyezett a román tengerhajózási társasággal (S. M. R.), hogy a „Dacia” hajó a Főpalesztinahivatal által összeállított kivándorló csoportoknak 50 százalékos kedvezményt nyújt. Tehát a harmadik osztályon a hajójegy ára koszt nélkül 2000 lej (négyezer helyett), negyedik osztályon 1350 lej (2700 helyett). Ilyen csoportot a Főpalesztinahivatal október hó 22-én és november hó 5-én indít Konstancaából Palesztinába. Az október hó 8-án induló „Dacia” hajóval az ünnepek miatt nem indít transzportot a Főpalesztinahivatal, e hajón tehát a fenti kedvezmény nem kapható meg. Az erdélyrészi Palesztina-hivatal az október hó 22-én induló hajóhoz küldi le rtanszportját. Felkérjük az összes érdekelteket, hogy közöljék azonnal a cluji Palesztina-hivattal, hogy a két kedvezményes hajó közül melyikkel akarnak indulni. 2. A cluji angol királyi konzulátus f. hó 12-ig zárva lesz. Ezen idő alatt tehát vizumoztatni nem tudunk. Ugyanezen idő alatt Dr. Weisz Fülöp, a Palesztina-hivatal elnöke is szabadságon lesz. 3. Közzöljük az összes Palesztina-bizottságokkal és érdekeltekkel, hogy október hó 2-től kezdve az erdélyrészi Palesztinahivatal az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség cluji helyicsoportjának helyiségében lesz (Piata Unirii 22., II. em.) Az Albina-bank fölött.

Zsidó diákok! Mindenki legyen ott, a ma, folyó hó 4-én a Paul Ehrlich orvoskör helyiségében, Str. J. Maniu 6 alatt tartandó montsre diákgyűlésen, amelyen a diákság összes fontos problémái vita és döntés tárgyát fogják képezni. A vezetőség.

A dolgozó és közéleti szerepet játszó jó regénye Szederkényi Annának legújabb könyve a „Felszabadultak” 203 oldal 32 lej Lepagenál Kolozsvár. Küldje bélyegben és portómentesen kapja. Kérje az új könyvszencziók jegyzékét.

Sirasserné, Hermann Katica a zongoratanítást újból megkezdte. Vállalja kezdőket is speciális módszerrel. Strada Marechal Foch (Magyar uca) 53 földszint.

Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet mint igen jó béltisztítót szert eredményesen használják. Az orvosi tudomány legjelentékenyebb képviselői írják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Gáll Ferenc festőművész kiállítása. Vasárnap nyitotta meg a vármegyháza üvegtermében, immár második kolozsvári kiállítását Gáll Ferenc, a fiatal kolozsvári származású. Rómában élő nagy tehetséű festőművész. Ezen a kiállításon is tulnyomó részt római képeivel szerepel, de van sok, már itt festett szép kolozsvári városrészlet is. A fiatal, még alig huszonegyéves művész, a római akadémia ösztöndíjas hallgatója, ott Rómában is sok kiállításon vett részt és az ottani kritikuskok a legmelegebb komoly elismeréssel adóztak munkáiról. Valami nagy áhitatos szeretettel nézi a természetet és ezt vissza is tudja tükrözteni vásznain. Bámulatos frissességgel, mondhatni dobja a színeket, öreg „rutinos” mestereknél látott könnyed bravurral, de ezekben a képekben egy szerető nagy rajongás is él a napfény az épületek monumentális formái és mozgó embercsoportok impresszionisztikus meglátásában. Önarcsképe bizonyítja, hogy nem hiába választotta Rembrandtot utirány-adójául — leg-alább is az elinduláshoz, mely utra immár jogosan is nagy reményei lehetnek. A későbbi utjait látni, bár csak egy-néhány képét látva és igazán nem kell prófétának lenni A kiállítás néhány napig nyitva marad.

Orvostanhallgató jelöltek figyelmebe! Informálás végett közöljük az érdekeltekkel a következőket: Az idei tanévben a cluji orvosi fakultás I. évfolyamára 150 hallgatót vesznek fel. A beiratási kérvényeket a szükséges okmányokkal felszerelve (állampolgársági és születési bizonyítvány, érettségi diploma és közjegyzőileg hitelesített szülei beleegyezés) október 15-ig adandók be a titkárságnál. Október 15-e után felvételi vizsga tartatik: természetrajz, fizika, kémia és egészségtanból. A Zsidó Orvostanhallgatók Köre.

Országos vásár. Miután Jibou községben (jud. Salaj) és környékén nincs járvány, az országos állatvásár f. hó 12-én tartatik meg. Kirakadóvásár folyó hó 13-án.

A Kolozsvári Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szervezete kedden, október 4-én este fél 9 órakor taggyűlést tart Piata Unirii (v. Fötér) 19., I. em. alatt levő helyiségében.

A lengyel szénbányák emelni akarják a szén árát. Varsóból jelentik: A szénbányák az árak 4 százalékkal való emelését vették tervbe, amit kormány-résről elleneznek. Ha az áremelést még is végrehajtanák, hatalmi eszközökkel fogják a bányákat az emelés kiküszöbölésére kényszeríteni.

H. Deveseri Anei mozgásművészeti iskolájában a tanítás megkezdődött. Beratkozás d. u. 3-6-ig az új modern torna teremben, Cal. Reg. Ferdinand 25 I. em. (Főpostával szemben). Telefon 9-80. Magán és csoport órák. Speciális gyermek-módszer.

Repülőszerecsétlenség Schlesvigben. Kopenhágából jelentik: Schlesvig, Dániához csatolt részén Alsen szigetén Sonderburg repülőtéren meeting alkalmából repülőszerecsétlenség történt. Andersen pilóta gépe lezuhant, de a pilóta néhány méterrel a föld felett kiugrott a gépből és csak jelentéktelen sebesülést szenvedett, míg gépe teljesen összetört. A meetingen 30 ezer ember vett részt.

Primăria Municipiului Cluj,
Nr. 21.333-1932.

Publicațiune

Doritorii de a vinde în sezonul de iarnă castane fripte pe străzile Municipiului, sunt invitați asi înainta cerere până la 15 Octomvrie 1932 la Primărie, indicând locul, unde doresc să vândă.
Cluj, la 21 Septemvrei 1932.

Primăria Municipiului Cluj.

Létrejött a fegyverszünet a brazíliai kormány és a felkelők között. Londónból jelentik: Braziliában a szövetségi kormány és a saopulói felkelők között létrejött a fegyverszüneti megállapodás, amely valószínűleg a harcok teljes beszüntetését fogja maga után vonni.

Az összes emberi ismeretek tárháza az egykötetes Genius-Lexikon, 40.000 cikk, 110.000 sor, 1600 hasáb, 800 ábra és mellékletek füzve, prop. kiadás, 120 lej, vászonkötésben 150 lej Lepagenál, Kolozsvár. Beküldve portómentes, utánvétellel portó 23 lej.

Fogorvosi rendelő

Nagyváradon kiterjedt praxissal elköltözés miatt előnyös feltételek mellett átadó. Érdeklődéseket: „Fogorvosi rendelő” jelígre Rudolf Mosse, Oradea.

Tudományos előadás a Magántisztviselők Szakszervezetében. A Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szervezetében (Piata Unirii v. Fötér 19. I.) szerdán, azaz október 5-én este fél 9 órai kezdettel Erdélyi Kálmán: Véget érte a világgazdasági válság? címmel előadást tart. A Magántisztviselők Szervezete már második előadását szenteli ennek a problémának, mely aktualitásánál fogva mindenkit érdekel. Az előadást vita követi. Vendégeket szívesen lát a Vezetőség.

Kabát- és ruhaszövetek

legújabb szövegekben, az összes divatszínekben, a legjobb kül- és belföldi gyártmányok

olcsó árak mellett
Mosó anyagok izléses választékban

Grünwald & Steiner

női divatkülönlegességek
áruháza Cluj-Kolozsvár,
Piata Unirii 12.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Pénteken befejezik a konverziós vitát?

Egymilliókétszáz ezer mezőgazda tizenkét és félmilliárd lejre kért konverziót

Bucuresti-Bukarest, október 3. A kamara vasárnap délután is ülést tartott, amelynek napirendjén a konverziós javaslat szerepelt.

Hannibal Teodorescu a néppárt nevében deklarációt olvas fel, amely szerint pártja nem fogadja el a javaslatot.

Dr. Lupu beszélt ezután, aki kijelenti, nem volt megelégedve az Argetoianu törvénnyel, amely pedig igyekezett a problémák legalább egy részét megoldani, még kevésbé akceptálhatja a Mironescu-javaslatot, amely semmit sem old meg, csak elhalaszt. Emlékeztet a királynak ezelőtt egy évvel a mezőgazdasági főiskola megnyitása alkalmával mondott beszédére.

Akiknek nem kell a konverzió foglalkozni a szakértők ügyével, majd a kormány helyzetét bírálja és nem szavazza meg a javaslatot.

Penescu nemzeti parasztpárti kifejti, hogy ez a javaslat egész mezőgazdasági és pénzügyi politikánkat érinti. Hangsúlyozza, hogy a nemzeti parasztpárt mindig szem előtt tartotta a nép érdekeit és a törvényjavaslat is ebből a szempontból jött létre. Mindemellett a javaslatot csak abban az esetben fogja megszavazni, ha bizonyos módosításait elfogadják.

Mirchie kormánypárti (Iunian hive) nincs megelégedve a javaslattal, amelyet 2-3 hónap múlva alighanem újból meg kell változtatni és nem is szavazza azt meg.

Neculcea ezredes vasgárdista szerint a javaslat a bankárok és uszorosok védelmét szolgálja, ezért visszautasítja azt.

Horia Tâlpeanu nemzeti parasztpárti beszéde alatt konstatálják a határozatképtelenséget, mire az ülést berekesztik és folytatását mára tüzték ki.

Ismét a plénum elé kerül a Titulescu-ügy

A kamara hétfőn délelőtti ülésén Cuza kérdezi a kormányt, milyen intézkedéseket fog tenni a Titulescu-ügyben. Egy hivatalban levő és állásától fel nem mentett miniszter nem folytathat polémiát saját kormányával, legkevésbé pedig külföldön.

Mironescu pénzügyminiszter sajnálja, hogy ezt az ügyet ismét a kamara nyilvánossága elé hozták.

Bratianu György kéri a külügyminisztert, hogy mielőbb hívja össze a külügyi bizottságot, amely előtt megadhasa a felvilágosítást az összes napi rendben levő kérdésekben.

Tatarescu liberális hangsúlyozza, hogy diplomáciai akcióról lévén szó, a liberális párt inopportusnak tartana minden lépést és vitát. Őket nem érdekli Titulescu lemondása, csak a felelősség kérdése. De megállapítja, hogy a külpolitika vitelében kezd ugyanaz a káros elterjedni, mint a belpolitikában tanui vagyunk.

Mironescu pénzügyminiszter: Tiltakozik e kifejezés ellen.

Tizenkét és félmilliárd lejre kért konverziót

A kamara délelőtti ülésének végén P. Ioanitescu szólalt fel a konverziós javaslatról. Érdekes beszéde során hangsúlyozta, hogy az elterjedt téves hírekkel szemben az igazságügyi minis-

A német és a magyar párt is a kormány konverziós javaslata ellen szavaz

térium statisztikai osztályának hivatalos adatai alapján a következőkben állította össze a konverziós bejelentéseket, amelyek az Argetoianu-törvény alapján eszközöltettek:

Régi királyság: 279.000 kérvény, 736.000 hektár, 7500 millió lej.

Bukovina 131.500 kérvény, 190.000 hektár, 274 millió lej.

Besarábia 125.000 kérvény, 183.000 hektár, 1100 millió lej.

Erdély 563.000 kérvény, 637.000 hektár, 3820 millió lej.

Az összes bejelentések a többi kisebb országrészt is tekintetbe véve 1 millió 298.626 kérvény, 1,666.395 hektár, 12,662.938 lej.

P. Ioanitescu hangsúlyozta, hogy ezek az adatok még nem teljesek. Erdélyből pld. csak 42 bíróságtól érkeztek adatok, holott 156 bírói fórum van. Ha az összes eddig beérkezett adatokat tehát 2-3-szorosan vesszük, úgy mint

egy 26 millárdra tehető maximálisan a konvertálandó adósságok összege. Rendkívüli fontosságu, hogy ez az összeg teljes pontossággal állapíttassék meg és kéri a kormányt, hogy a statisztika összeállításának befejezésére tegye meg a szükséges lépéseket. Annyi máris kétségtelen, hogy fantasztikus számokról nem lehet beszélni és ez a tény fogja könnyíteni a probléma megoldását.

A németek nem szavazzák meg a javaslatot

A kamara délutáni ülésén Fritz Konnerth németpárti szólal fel a konvertálási javaslatához és a német párt kifogásait sorolja fel a javaslathoz. Magyarázza, mennyiben hátrányos az új javaslat a pénzintézetekre, úgy a Solidaritatea bankjaira, mint a német bankokra.

Acu kormánypárti: Mondja meg a

Meghaladja a huszonkét és félmilliót a világon nyilvántartott munkanélküliek száma

GENF, október 3. A nemzetközi munkaügyi hivatal kiadott statisztikája szerint a helyzet a munkanélküliség terén tovább rosszabbodott. A világon a nyilvántartott munkanélküliek száma meghaladja a 22 és félmilliót.

Ujabb álarcos rablótámadások Németországban

Berlin, október 3. Tempelhof városrészben hétfő délelőtti három álarcos bandita autón megtámadott egy pénzes levélhordót, akinek elrabolták pénzes táskáját. Szerencsére azonban a táskában pénz nem volt, mert a pénzes levélhordó éppen a postára tartott. A banditák ez-

után autón eltávoztak. Königsbergben négy álarcos rabló szintén megtámadott nyitl uccán egy pénzes levélhordót, akitől 120 ezer márkát raboltak el. A támadók elmenekültek, anélkül, hogy sikerült volna elfogni őket.

Törvényjavaslat került a kamara elé a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztéséről

Hetven képviselő írta alá a javaslatot, amely szerint Románia öt éven keresztül csak természetben fizetheti külföldi tartozásait

Bucuresti-Bukarest, október 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ellenzéki pártok egyrésze ismeretesen hosszabb idő óta harcol a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztéséért. Ennek a harcnak érdekes fázisát jelenti a törvényjavaslat, amelyet parlamenti inicijátívából terjesztettek a képviselőház elé tegnap délután. A javaslat nem kevesebbet akar kimondatni a parlamenttel, mint azt, hogy Románia öt évre felfüggeszti összes külföldi tartozásainak fizetését. A három szakaszos törvényjavaslat, amelyet a lupisták kezdeményezésére írt alá hetven képviselő, a következőképpen hangzik:

2. A fenti idő alatt a külföldi tartozásokra fizetést a román föld termékeiben, világarparitási áron lehet folyósítani.

3. A külföldi tartozások fizetésének ideiglenes felfüggesztése folytán fennmaradó összegek kizárólag a katonák, tisztviselők, hadirokkantak, hadiözvegyek fizetésének, valamint az állam belső tartozásainak folyósítására fordítható.

Nem valószínű, hogy a kormány a plénum elé engedje ezt a törvényjavaslatot, mert a jelenlegi politikájával nem kvadrál a külföldi tartozások fizetésének beszüntetése. Ha azonban az állami inkasszó továbbra is a jelenlegi méretekben fog csökkenni, úgy a kormány előbb-utóbb kénytelen lesz magáévá tenni a törvényjavaslatot.

képviselő ur, mennyi pénzt adtak kölcsön az erdélyi szász bankok a románoknak?

Kräuter németpárti: Felhívom a képviselő ur figyelmét arra, hogy az erdélyi német és nemnémet bankok egyaránt van szó. A német bankok mindig mintául szolgáltak a többieknek. Ön, ugylátom, a belföldön akarja megfizettetni azt a jóvátételt, amit a külföld már likvidált.

Acu: Az erdélyi német bankok állami szubvenciót élveztek.

Konnerth: Hazugság!

Acu: Kikérem magamnak. Elnök kérem a rendreutasítást.

Konnerth visszavonja a sértő szavakat. Acu állítása valótlan. A törvényjavaslatot nem szavazza meg.

A magyar párt is visszavonta a javaslatot

Ezután dr. Abrudbányai Ede magyar párti beszélt. A krízis belföldi oka defláció, amely a lej értékét felemelte a túlmagas kamat, amely destrualta a termelést. Ezen segíteni kell, de nem forradalmi uton, amire nincs is szükség, mert tételes törvényeink is módnyújtanak hozzá. Ugy az osztrák magyar törvénykönyv, mint az uszorbányi lehetségesé teszik a kamatletörését. A Banca Nationala kamatpolitikája nem áll hivatása magasán. A külföldi kölcsönök problémái is a magas kamatokkal áll kapcsolatban és azzal a ténnyel, hogy a külföldi kockázatot is belekalkulálja a kamatokba és a feltételekbe.

Abrudbányai alapos és mélyenszárú beszédében bírálja a törvényjavaslatot, amely nem sikerült kompromisszum demagógia és a bankári reakció szüleménye. A javaslatot nem szavazza meg.

Pénteken befejezik a konverziós vitát

A kormány megtesz minden lehetőt, hogy a kamarában a konverziós javaslat vitája péntekig befejeződjék. Ebből az esetben a szenátus 2-3 nap alatt végez a javaslattal. Bár a szenátus olyan akció észlelhető, hogy szólanak fel mindnyájan a konverzióhoz így könnyen itt is elhúzódhat a vita.

— Áradás Kaliforniában. Newyorki jelentik: Kaliforniában Losangeles és északra és északra a síkságot árasztotta. Az alföld tengerre változó 15 híd az ár elsodort. A halálos áldozatok száma megközelíti az ötvenet. A dást jelentenek Mexikó északkeleti részéből is. A hajléktalanok száma sok ezektől több mint ötven halálos áldozata van árvíznek.

— Ausztria újra teljesen a külföldi sertésellátásra szorul. Bécsből jelentik: A belföldi tenyésztésből való sertésellátás reménye egyelőre meghiúsultnak tekinthető. A sertésiparban a felhajtás erősen eltolódott a külföldi szállítástól. E hétre 1700 belföldi huss mellett csaknem 5700 külföldi huss szállítást irányozta elő. A zsirsértésnek e hétre megállapított 6030 darab kitévő felhajtása teljes egészében külföldről érkezik.

— A kávétozsdén hanyatlanak az árak. Newyorkból jelentik: A kávétozsdén hanyatlanak az árak. A bész oka a saopaoói export új megindulása, amely lehetővé teszi a rövidesen megkezdett vetkezni a fegyverszünet megkötésé után.

— Amerika egyik legnagyobb autógyára áttért az ötnapos munkahétre. Newyorkból jelentik: A General Motors egyik legnagyobb amerikai autógyára amely több mint száz ezer munkást foglalkoztat, elhatározta az ötnapos munkahét bevezetését. Az üzem átszervezése már megkezdődött s mihegy az előkészületek befejezést nyernek, áttérnek az ötnapos munkahétre.

FEATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. Nyomdása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baros Pap (v. Brassai u.) 12, sz. Telefon 62

Taxa post. plátite in No. 224.716

da Baron L. Telefon: 9. Havonta 11. évre 696. eg. földre: Hav. félre 6. eg. stések díje. "ELET" a. sidóság eg. reink után. és megjel.

sztylye

Gandhi er. ansága felet.

Kár, hogy szinte transz. európai polit. esen felruh.

E naivitás.

sa Gandhir.

amennyiben.

vánságát a t.

valóságára: a

sztrájkba fog.

Lehetséges.

tehetővé fo.

egyenjogusít.

tegia eredmé.

Sztályegyen.

A politikai.

dent megtere.

lőséget nem.

Mint ahogy.

hiszen osztál.

alapon képzé.

egyenlőség il.

ságilag nem.

Gandhinak.

natkozó köve.

rad, legalá.

ahogyan ő e.

A páriák r.

got, megszün.

különböztetés.

lenek kasztj.

egyenlőség p.

vetkezhet el.

ságilag is k.

pária-sorsból.

Az őszint

Macdonald,

gos bonvivár.

szelmes lir.

ujabb konfer.

francia minis.

Ezuttal egy.

renciára, aho.

mellett lehe.

fegyverkezési

ügyét.

Herriot, m.

látszik már n.

lőttek terh.

sította a meg.

Herriot tek.

kispolgárhoz